

ACCOUNTING AND TAXATION

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657:65.012.8

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Дмитро Кобець

Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна

Резюме. Висвітлено важливість діджиталізації в сучасному світі для розвитку обліку та аудиту. Зазначено, що відносно недавній розвиток інформаційних технологій та комп'ютеризація всіх сфер людської діяльності призвели до значних змін у підходах до бізнесу. Ці зміни показали потребу в застосуванні діджитал-технологій в усіх галузях. Облік та аудит – не виняток. Досліджено вплив діджиталізації на розвиток обліку та аудиту. Визначено, що використання цифрових технологій дозволяє підвищити точність обліку та аудиту, зменшити можливість помилок та збільшити швидкість виконання операцій, зменшує витрати на ці процеси та збільшує ефективність виконання робіт. Використання діджитал технологій дозволяє розвивати нові методики та інструменти для обліку та аудиту, що є дуже важливим у змінних умовах бізнесу. Розглянуто основні виклики та перешкоди, які можуть виникнути під час діджиталізації обліку та аудиту, наприклад, недостатня кваліфікація персоналу, високі витрати на впровадження нових технологій, проблеми з безпекою даних та недостатнє розуміння клієнтами можливостей діджиталізації в обліку та аудиті. Наголошено на необхідності постійного підвищення кваліфікації фахівців у галузі обліку та аудиту, щоб вони могли використовувати нові технології та методики у своїй роботі. Зазначено, що використання діджитал технологій в обліку та аудиті може зробити ці процеси прозорішими та доступнішими для всіх сторін, що є важливим у змінних умовах бізнесу та розвитку суспільства в цілому. Обговорено проблеми безпеки даних, які можуть виникнути під час використання діджитал-технологій у галузі обліку та аудиту. Зазначено, що для забезпечення захисту даних необхідно використовувати спеціалізовані програмні засоби, а також дотримуватися відповідних стандартів та правил. Наголошено на важливості забезпечення конфіденційності та захисту особистих даних клієнтів. Висвітлено переваги використання хмарних технологій для збереження та опрацювання даних в обліку та аудиті, розглянуто можливості використання блокчейн-технологій для забезпечення безпеки даних. Розглядаються також питання впровадження діджитал-технологій в аудиті, зокрема використання аналітики даних та штучного інтелекту. Це дозволяє збільшити ефективність і точність процесу аудиту, а також забезпечити більш ширший обсяг аналізу даних. Діджиталізація є перспективним напрямком розвитку обліку та аудиту. Надано рекомендації щодо впровадження діджитал-технологій у галузі обліку та аудиту, зокрема рекомендовано забезпечувати безпеку даних, дотримуватися відповідних стандартів і правил, використовувати спеціалізовані програмні засоби, забезпечувати конфіденційність та захист особистих даних. Запропоновано нові підходи до використання технологій у галузі обліку та аудиту, наголошено, що застосування діджитал-технологій може покращити ефективність та точність процесу обліку та аудиту. Впровадження діджитал-технологій у галузі обліку та аудиту є необхідним кроком у розвитку цих галузей, тому їх використання може забезпечити конкурентну перевагу для підприємств.

Ключові слова: діджиталізація, бухгалтерський облік, конкурентоспроможність, штучний інтелект, хмарні сервіси, автоматизація процесів управління, інноваційні технології.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.038

Отримано 30.04.2023

UDC 657:65.012.8

**DIGITALIZATION OF ACCOUNTING IN THE CONTEXT OF
ENSURING BUSINESS COMPETITIVENESS****Dmytro Kobets***Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine*

Summary. The article highlights the importance of digitalization in the modern world for the development of accounting and audit. It is noted that the relatively recent development of information technology and computerization of all spheres of human activity have led to significant changes in approaches to business. These changes showed the need to apply digital technologies in all industries. Accounting and audit is no exception. The article explores the impact of digitalization on the development of accounting and audit. It is determined that the use of digital technologies can increase the accuracy of accounting and audit, reduce the possibility of errors and increase the speed of operations, reduces the cost of these processes and increases the efficiency of work. The use of digital technologies allows us to develop new methods and tools for accounting and audit, which is very important in changing business conditions. The article discusses the main challenges and obstacles that may arise during the digitalization of accounting and audit, for example, insufficient qualifications of personnel, high costs for the introduction of new technologies, problems with data security and insufficient understanding by customers of the possibilities of digitalization in accounting and audit. The need to constantly improve the skills of specialists in the field of accounting and audit is noted so that they can use new technologies and techniques in their work. It is noted that the use of digital technologies in accounting and auditing can make these processes more transparent and accessible to all parts, which is important in changing business conditions and the development of society as a whole. The article also discusses data security issues that may arise when using digital technologies in the field of accounting and auditing. The authors note that specialized software must be used to ensure data protection, and comply with relevant standards and regulations. It also emphasizes the importance of ensuring the confidentiality and protection of personal data of customers. Highlights the benefits of using cloud technologies to store and process data in accounting and auditing, the possibilities of using blockchain technologies to ensure data security are considered. In addition, the article discusses the introduction of digital technologies in auditing, in particular the use of data analytics and artificial intelligence. This allows you to increase the efficiency and accuracy of the audit process, and also provide a wider scope of data analysis. Based on the analysis, the author of the article concludes, that digitalization is a promising direction for the development of accounting and audit. Recommendations for the implementation of digital technologies in the field of accounting and audit, in particular, it is recommended to ensure data security, comply with relevant standards and rules, use specialized software tools, and ensure the confidentiality and protection of personal data. The article offers new approaches to the use of technologies in the field of accounting and auditing, and emphasizes that, the use of digital technologies can improve the efficiency and accuracy of the accounting and audit process. The introduction of digital technologies in the field of accounting and audit is a necessary step in the development of these industries, therefore, their use can provide a competitive advantage for enterprises.

Key words: digitalization, accounting, competitiveness, artificial intelligence, cloud services, automation of management processes, innovative technologies.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.038

Received 30.04.2023

Постановка проблеми. В умовах тотальної діджиталізації відповідність бізнесових структур її вимогам і темпам є одним із критеріїв конкурентоспроможності підприємств усіх галузей. Активна діджиталізація усіх сфер діяльності підприємства проникла й у сферу бухгалтерського обліку. З одного боку, вона деякою мірою оптимізувала окремі операції, а з іншого, – детермінувала ряд викликів, пов'язаних із використанням адекватного програмного забезпечення, перенесенням значної частини комунікацій в сфері обліку у віртуальний простір, формуванням високого рівня ІКТ-компетентності бухгалтерських кадрів, забезпечення прозорості

облікових процесів. З огляду на це, актуалізується необхідність ґрунтовного вивчення впливу діджиталізації бухгалтерсько-облікових процесів на конкурентноздатні позиції підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях процес діджиталізації бізнесу розглядається в контексті трансформації діяльності, пов'язаної із використанням цифрових технологій для оптимізації бізнесу, підвищення продуктивності підприємства та вдосконалення досвіду роботи з клієнтами, створення умов для більш оперативної взаємодії бізнесу та споживачів [7, с. 29]. Серед провідних прерогатив діджиталізації учені відзначають розширення інформаційного простору, зниження інформаційних витрат, прискорення й спрощення інформаційних обмінів [6, с. 16]. До перспектив діджиталізації бізнесу дослідники відносять підтримання цифровізації бізнесу та державного управління; зміцнення кібербезпеки; цифрові навички, розширення цифрового потенціалу в суспільстві та економіці країни; зменшення розривів між дослідженнями та впровадженням діджитал-технологій; розвиток високотехнологічних інновацій у технологіях штучного інтелекту і робототехніки [19].

Учені називають діджиталізацію обов'язковою умовою ведення сучасного бізнесу та удосконалення бізнес-процесів [3, с. 33–39], відзначають її провідну роль у генеруванні прогресивних форм і методів здійснення бізнес-процесів, у зміні структури суб'єктів ринку й технологій управління ними [8, с. 69–74], у підвищенні ефективності й відкритості бізнес-процесів компанії, збільшенні швидкості опрацювання інформації й отримання ґрунтовної та якісної аналітики, накопиченні структурованої інформації [1, с. 55–58], у створенні та наданні споживачам нових цінностей, інтегрованості підприємств у міжнародний ринок [17], у створенні корпоративної цифрової інфраструктури та стимулюванні інноваційної привабливості компанії [2, с. 12–15], доводять еволюційність діджиталізації бізнесу та її вплив на діяльність бізнесових структур на ринку [14, с. 144–146]. Можна цілком погодитися із ученими, які наголошують на важливості використання можливостей діджиталізації для підтримання конкурентоспроможності підприємства [4, с. 44–52], на досконалому плануванні цифрової стратегії, оцінюванні доцільності реалізації практичних цифрових ініціатив, визначенні перспективних напрямів дій, вибору ефективної моделі діджиталізації, прогнозуванні очікуваного ефекту від діджиталізації, порівнянні інноваційних ініціатив [18].

Упровадження діджитал-інструментів і технологій у бухгалтерський облік сприяє спрощенню облікових процесів, зосередженню спеціалістів не на процесі, а на його результатах та розробленні заходів оптимізації фінансового стану. Упровадження діджитал-технологій у бухгалтерський облік сприятиме також реалізації його головних завдань, таких, як автоматизація процесу складання фінансової звітності та захист інформації [13, с. 36], формування облікової політики підприємств із урахуванням визначальних критеріїв інноваційного розвитку бізнесу [10, с. 98].

Вплив діджиталізації на конкурентоспроможність є багатоаспектним, адже діджиталізація змінює та вимагає змін організаційного механізму підприємницької діяльності, відкриває нові сфери для підприємництва, вимагає кардинальних змін змісту процесів господарської діяльності, у тому числі процесів управління, аналізу, планування та прогнозування; фінансового забезпечення, руху фінансових потоків [12, с. 145, 146]. При цьому важливою є швидка адаптація digital-технологій у господарську діяльність суб'єктів господарювання [11, с. 444]. Діджиталізація бухгалтерського обліку своїм позитивним результатом має зростання цифрової компетентності працівників бізнесу [5, с. 174, 175, 182].

Бізнесові структури, які активно упроваджують діджитал-технології й використовують новітні ресурси для вдосконалення бізнес-комунікацій, мають суттєві переваги на ринку. Це закладає основи інституційного характеру інформаційної

інфраструктури цифрового формату, актуалізує необхідність напрацювання методологічних основ для формування оптимальних моделей інформаційної інфраструктури в умовах цифровізації економіки та розвитку сучасних бізнес-комунікацій [9, с. 134].

3. Тенюх й У. Пелех відзначають ряд труднощів, пов'язаних із діджиталізацією бухгалтерського обліку, серед яких фрагментарність і відсутність системності нормативно-правового забезпечення, механізмів реалізації постанов та підзаконних актів; інституційна невизначеність, що затримує імплементацію світових стандартів до української практики бухгалтерського обліку; інфраструктурна недосконалість, через яку унеможлиблюється доступ підприємців та підприємств усіх рівнів до цифрових нововведень; вартість упровадження та подальшого обслуговування облікового програмного забезпечення. Водночас до переваг діджиталізації бухгалтерського обліку відносять точність виконання операцій при передаванні інформації; віддалений доступ до облікових даних; зручність виконання облікових операцій та підвищення продуктивності праці бухгалтера; безпечність зберігання інформації та гнучкість доступу; інтеграцію та синхронізацію бізнес-процесів; універсальність виконання операцій. Найпоширенішим проявом діджиталізації бухгалтерського обліку є ефективний і оперативний спосіб ведення «cloud-бізнесу» (бізнесу, що в процесі діяльності використовує технології хмарних обчислень). Ключовою перспективою діджиталізації бухгалтерського обліку учені називають створення й повноцінне функціонування інформаційної системи бухгалтерського обліку, спрямованої на підвищення ефективності діяльності компанії, посилення її конкурентоспроможності [16].

Наголошуючи на прерогативах діджиталізації бухгалтерського обліку, дослідниця Н. Шишкова цілком слушно відзначає, що ІТ-модернізація бухгалтерського обліку має складатися з програмного, інформаційного, організаційного та методичного компонентів і повинна мати перспективним наслідком створення СМАРТ-обліку, «розумного» обліку господарських операцій з ефективними інструментами контролю та управління суб'єктом господарювання, автоматизацією всіх аспектів і сфер діяльності підприємства, організації, установи. Під діджиталізацією бухгалтерського обліку учена пропонує розуміти трансформацію облікових процесів за допомогою сучасних економічних, організаційно-управлінських, інституційних нововведень; ІТ-модернізацію електронно-цифровими пристроями, засобами, системами електронно-комунікаційного обміну для інтегральної взаємодії віртуального та фізичного, створення кіберфізичного простору в межах системи бухгалтерського обліку [20, с. 148, 149].

До основних технологій, які використовуються в цифровому бухгалтерському обліку, відносять такі, як: «BigData» (дає змогу зберігати й обробляти облікові дані, керувати й переглядати всю інформацію стосовно обліку на конкретному підприємстві; «Microsoft Office 365» (дозволяє працювати з даними одночасно кільком користувачам, даючи їм можливість здійснювати опрацювання, перевірку, редагування); сервіс цифрового обліку BookKeeper (надає можливості ведення бухгалтерського обліку, складання й подання фінансової звітності до відповідних органів, проведення операцій обліку необоротних активів, придбання та продаж основних засобів та інших необоротних активів, нарахування амортизації, контроль за залишками на кінець звітного періоду, облік запасів на складі) [15, с. 142, 143].

У згаданих вище наукових розвідках основний акцент зроблено на важливості й актуальності діджиталізації бухгалтерського обліку, впливу діджиталізації облікових процесів на діяльність підприємств конкретних галузей, їх іміджеві позиції на ринку.

Водночас потребує наукових узагальнень проблема впливу діджиталізації бухгалтерського обліку на конкурентноздатність бізнесу в цілому.

Мета статті – проаналізувати вплив діджиталізації бухгалтерського обліку на конкурентоспроможність бізнесу.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання: виявлення впливу діджиталізації бухгалтерського обліку на конкурентоспроможність бізнесу; формулювання основних переваг та викликів діджиталізації бухгалтерського обліку та аудиту.

Виклад основного матеріалу. Бухгалтерський облік сучасного бізнесу спрямований на об'єктивне фіксування, опрацювання й інтерпретацію показників діяльності. Діджитальне середовище бухгалтерського обліку надає додаткові інструменти, платформи, ресурси, спрямовані на оптимізацію облікових процесів, аналіз великих масивів інформації, відкриває додаткові можливості для зберігання великих масивів даних. Підприємства, які активно упроваджують діджитал-технології в облікову політику, отримують можливості відображення усіх можливих операцій у цифровому форматі, складання консолідованих варіантів фінансової звітності, перенесення усіх видів робіт із подання фінансової звітності у віртуальний формат, що значно спрощує цей процес і дає змогу уникнути додаткових консалтингових комунікацій, неточностей і доопрацювань у змісті звітних документів.

Використовувані в системі діджитального бухгалтерського обліку елементи штучного інтелекту, хмарні сервіси дають підтримку та автоматизацію процесів керування усіх складових діяльності організації. На основі аналізу теоретичних праць з питань діджиталізації бухгалтерського обліку можна узагальнити ті напрями використання в обліковій політиці діджитальних засобів, які впливають на конкурентні позиції бізнесу (рис. 1).

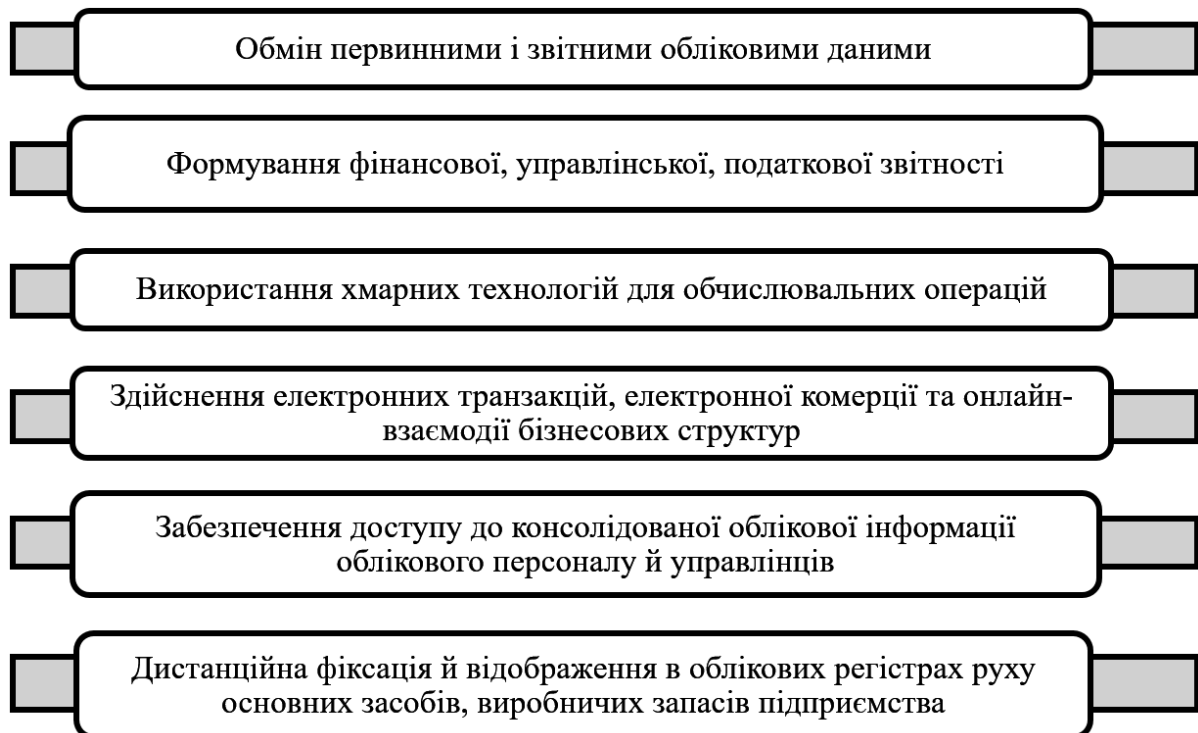

Рисунок 1. Напрями діджиталізації бухгалтерського обліку

Аналіз впливу діджиталізації бухгалтерського обліку на конкурентоздатність суб'єктів бізнесової діяльності дає підстави сформулювати такі позитивні впливи переведення облікових процесів у діджитальне русло: спрощення, оптимізація, дистанціювання рутинних облікових процесів, використання передових інформаційно-комунікаційних технологій, можливості резервного зберігання даних, підвищення ефективності ухвалення управлінських рішень на основі даних облікової політики підприємства, зростання ІКТ-компетентності бухгалтерів, управлінців, інших кадрів підприємства.

На основі переваг діджиталізації бухгалтерського обліку можна виокремити принципи ведення обліку в сучасних віртуальних умовах, дотримання яких сприятиме підвищенню конкурентоспроможності суб'єктів ведення бізнесу (рис. 2).

Рисунок 2. Принципи бухгалтерського обліку в умовах діджиталізації

Реалізація в межах ведення бухгалтерського обліку в діджитальному форматі принципу об'єктивності передбачає фіксацію достовірних даних, їх верифікацію із використанням сучасних ресурсів і технологій. Принцип інноваційності при діджиталізації бухгалтерського обліку реалізується через використання інноваційних технологій, платформ, інструментів (наприклад, хмарні технології, штучний інтелект тощо). Дистанційність при веденні облікових процесів у діджитальному просторі відображається через можливість фіксації руху основних засобів, запасів підприємства, інших активів, проведення інвентаризаційних процедур без безпосередньої присутності фахівців обліку чи аналізу складання первинних документів, наприклад, з використанням програмно керованих дронів. Оперативність як принцип діджитального бухгалтерського обліку реалізується через забезпечення доступу й миттєве складання первинної документації й її відображення у базах даних, з якими можуть працювати як бухгалтери, так і керівники підприємства. Завдяки уніфікованості при веденні бухгалтерського обліку у діджитальному форматі досягається можливість складання консолідованих звітних документів і їх подання до відповідних державних органів чи подальше використання для ухвалення управлінських рішень.

Висновки. Входження бізнесових структур в активний діджитальний простір зміцнює їхні іміджеві позиції на ринку виробників товарів і провайдерів послуг. Діджиталізації облікових процесів сучасного підприємства сприяє оптимізації процесів опрацювання інформації, забезпечує повноцінний і швидкий доступ до неї як фахівців з обліку, так і управлінців, пришвидшує ухвалення конструктивних управлінських рішень, розширює коло інструментів бізнес-комунікації, сприяє формуванню й удосконаленню ІКТ-компетентостей фахівців з обліку й управлінців. Проблемою діджиталізації бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей залишається упровадження передових програмних продуктів ведення обліку. Проте задля оптимізації облікових процесів, створення умов для ухвалення ефективних рішень, базованих на даних обліку, реалізації успішних комунікативних транзакцій із державними органами, раціоналізації розрахунків і оперативності їх відображення в облікових регістрах сучасні бізнесові структури апробують різні діджитал-інструменти бухгалтерського обліку, утримуючи в такий спосіб передові позиції на ринку виробників товарів чи провайдерів послуг. Від вдало обраних інструментів обліку в умовах діджиталізації залежить успішність упровадження передових технологій у сферу бухгалтерського обліку. Проведене дослідження є ґрунтовним інсайтом для розроблення ґрунтовних інструкцій для бізнесових структур щодо ведення бухгалтерського обліку в умовах діджитальних трансформацій, формування усвідомленого ставлення бухгалтерів і керівників до упровадження діджитальних технологій та інструментів в облікову політику підприємств різних галузей.

Перспективи подальших наукових розвідок в означеному напрямі полягають у розробленні рекомендацій для суб'єктів бізнесу різних галузей стосовно вибору оптимальних інструментів ведення обліку в умовах діджиталізації із урахуванням специфіки діяльності підприємств, їх облікової політики загалом.

Conclusions. The integration of business structures into the active digital space strengthens their brand positions in the market as manufacturers of goods and service providers. The digitalization of accounting processes in modern enterprises contributes to the optimization of information processing, ensuring full and fast access to it for both accounting professionals and managers. It accelerates the adoption of constructive management decisions, expands the range of business communication tools, and facilitates the development and improvement of ICT competencies among accounting professionals and managers. The challenge of digitalizing accounting in enterprises across various industries lies in the implementation of advanced accounting software products. However, in order to optimize accounting processes, create conditions for making effective decisions based on accounting data, carry out successful communication transactions with government authorities, rationalize calculations, and ensure the prompt reflection of these transactions in accounting registers, modern business structures are testing various digital accounting tools. This allows them to maintain a competitive edge in the market as manufacturers of goods or service providers. The success of implementing advanced technologies in the field of accounting in the context of digitalization depends on the careful selection of accounting tools. The conducted research provides a comprehensive insight for the development of thorough instructions for business structures regarding accounting practices in the era of digital transformations. It aims to foster a conscious attitude among accountants and managers towards the implementation of digital technologies and tools in the accounting policies of enterprises in various industries.

The prospects for further scientific research in this direction involve developing recommendations for businesses in various industries regarding the selection of optimal

accounting tools in the context of digitalization, taking into account the specific nature of their operations and overall accounting policies.

Список використаних джерел

1. Бардадим С. А., Невмержицька С. М. Діджиталізація в сфері управління персоналом організації. Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 22 лютого 2020 р.). Львів, 2020. С. 55–58.
2. Волкова Л. Ю. Роль діджиталізації у розвитку сучасного бізнесу в Україні. Сталій розвиток України, проблеми та шляхи їх подолання: матеріали міжнар. науково-практ. конф. (м. Маріуполь, 14–15 листопада 2019 р.). Маріуполь, 2019. С. 12–15.
3. Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2018. № 1. С. 33–39.
4. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 1. Ч. 2. С. 44–52. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.044>
5. Карпенко О. В., Карпенко В. Д., Плікус І. Й. Цифровізація як чинник стійкого розвитку бізнесу. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій: монографія / Є. А. Карпенко, О. В. Карпенко, А. І. Мілька [та ін.]. Полтава: ПУЕТ, 2021, С. 170–183.
6. Клименко К. В. Діджиталізація як інноваційний розвиток підприємств: досвід України. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 4. Том 3. С. 13–18.
7. Коваль О. В. Діджиталізація як вектор сучасного розвитку бізнес-процесів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи» 3–4 листопада 2022 року. Державний біотехнологічний університет, м. Харків. С. 29–31.
8. Лазебник Л. Л. Діджиталізація економічних відносин як фактор удосконалення бізнес-процесів підприємства. Економічний вісник. 2018. Вип. 2. С. 69–74.
9. Любенко А., Кундря-Висоцька О., Демко І., Вагнер І. Маркери розширення інформаційної інфраструктури облікової системи сучасних бізнес-комунікацій. Вісник економіки. 2021. Вип. 3. С. 125–136. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.125>
10. Нестеренко І. В., Чміль Є. Л. Моделювання облікової політики в контексті забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Вип. 1 (01). С. 93–99.
11. Нечипоренко Т. Д. Теоретичний акцепт діджиталізації у контексті оподаткування. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ. 2020. С. 443–446.
12. Онегіна В. М. Діджиталізація та її виклики для підприємництва. Digital Business transformation: challenges and opportunities for partnership: Materials of International scientific-practical conference (Melitopol, September 9-10, 2021) / editorial board D.Legeza, Y. Sokil [et al.] / TSATU. Melitopol : LLC COLOR PRINT, 2021. С. 144–146.
13. Онешко С., Хомяк Н., Томілова-Яремчук Н., Кобець Д. Розвиток цифрових інструментів бухгалтерської (фінансової) звітності та її роль у забезпеченні фінансової безпеки економічного суб'єкта. Академічні візії. 2022. Вип. 10–11. С. 29–37. Doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7147303>.
14. Познякова О. І., Мацьків Л. Б. Удосконалення бізнес-процесів підприємств в умовах діджиталізації. Управління інноваційним процесом в Україні: розвиток співпраці: тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Львів, 18–20 червня 2020 року). Львів, 2020. С. 144–146.
15. Потриваєва Н. В., Недбайло І. І., Нестерчук І. В. Цифровий облік в аграрній сфері. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: тези доповідей VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27 листопада 2021 р.). Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 142, 143.
16. Тенюх З. І., Пелех У. В. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-66>
17. Ткачук В. О., Обіход С. В., Зіміна Н. П. Цифровізація бізнес-процесів підприємства в умовах переходу в діджитал-середовище. Інфраструктура ринку. Економіка та управління підприємствами. 2020. Вип. 47. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure47-22>
18. Трушлякова А. Б. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення. Економічні горизонти. 2018. № 4 (7). С. 186–191.
19. Франко Л. С. Роль цифрової трансформації інновацій у підвищенні конкурентоспроможності України: сучасний стан та перспективи. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 42. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-63>

20. Шишкова Н. Л. Перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Економічний вісник*. 2019. № 3. С. 146–159. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/67.146>

References

1. Bardadym S. A., Nevmerzhyckja S. M. (2020). Didzhytalizacija v sferi upravlinnja personalom orghanizaciji [Digitalization in the sphere of personnel management of the organization]. Proceedings of the Ekonomika, menedzhment ta audyt: suchasni problemy, perspektyvy ta naprjamy rozvytku (February 22, 2020). Ljviv: LEF. P. 55–58.
2. Volkova L. Ju. (2019). Rolj didzhytalizaciji u rozvytku suchasnogho biznesu v Ukrajinі. [The role of digitization in the development of modern business in Ukraine] Proceedings of the Stalyj rozvytok Ukrajinj, problemy ta shljakhy jikh podolannja (November 14–15, 2019) Mariupolj: DVNZ “PDTU”. P. 12–15.
3. Ghusjeva O. Ju., Leghominova S. V. (2018) Didzhytalizacija – jak instrument udoskonalennja biznes-procesiv, jikh optymizacija [Digitization is a tool for improving business processes and optimizing them]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*. No. 1. P. 33–39.
4. Zhosan Gh. (2020). Stan rozvytku didzhytalizaciji v Ukrajinі [The state of development of digitalization in Ukraine]. *Ekonomichnyj analiz*, no. 1(30), part 2, pp. 44–52. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.044>
5. Karpenko O. V., Karpenko V. D., Plikus I. J. (2021). Cyfrovizacija jak chynnyk stijkogho rozvytku biznesu [Digitization as a factor of sustainable business development]. *Perspektyvy rozvytku bukhghaltersjkogho obliku, analizu ta audytu v umovakh innovacijnykh informacijnykh tekhnologhij* (ed. by Je. A. Karpenko, O. V. Karpenko, A. I. Miljka etc.). Poltava: PUET. P. 170–183.
6. Klymenko K. V. (2020). Didzhytalizacija jak innovacijnyj rozvytok pidpryjemstv: dosvid Ukrajinj. [Digitization as an innovative development of enterprises: the experience of Ukraine]. *Visnyk Khmeljnycjkogho nacionaljnogho universytetu*. No. 4. Tom 3. P. 13–18.
7. Kovalj O. V. (2022). Didzhytalizacija jak vektor suchasnogho rozvytku biznes-procesiv [Digitization as a vector of modern development of business processes]. Proceedings of the Ghlobalizacija ta rozvytok innovacijnykh system: tendenciji, vyklyky, perspektyvy (November 3–4, 2022). Kharkiv: Derzhavnyj biotekhnologhichnyj universytet. P. 29–31.
8. Lazebyk L. L. (2018). Didzhytalizacija ekonomichnykh vidnosyn jak faktor udoskonalennja biznes-procesiv pidpryjemstva [Digitalization of economic relations as a factor in improving business processes of an enterprise]. *Ekonomichnyj visnyk*. Vol. 2. P. 69–74.
9. Ljubenko A., Kundrja-Vysocjka O., Demko I., Vaghner I. (2021). Markery rozshyrennja informacijnoji infrastruktury oblikovoji systemy suchasnykh biznes-komunikacij [Markers of expansion of the information infrastructure of the accounting system of modern business communications]. *Visnyk ekonomiky*. Vol. 3. P. 125–136. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.125>
10. Nesterenko I. V., Chmilj Je. L. (2022). Modeljuvannja oblikovoji polityky v konteksti zabezpečennja innovacijnogho rozvytku pidpryjemstva [Modeling of accounting policy in the context of ensuring innovative development of the enterprise]. *Cyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. Vol. 1 (01). P. 93–99.
11. Nechyporenko T. D. (2020). Teoretychnyj akcept didzhytalizaciji u konteksti opodatkuvannja [Theoretical acceptance of digitization in the context of taxation]. Proceedings of the Oblik, analiz, audyt ta opodatkuvannja: suchasna paradyghma v umovakh stalogho rozvytku (December 10, 2020). Kyjiv, KNEU. P. 443–446.
12. Oneghina V. M. (September 9–10, 2021) Didzhytalizacija ta jiji vyklyky dlja pidpryjemnyctva [Digitalization and its challenges for entrepreneurship]. *Digital Business transformation: challenges and opportunities for partnership* (pp. 144–146). Melitopol: TSATU.
13. Oneshko S., Khomjak N., Tomilova- Jaremchuk N., Kobecj D. (2022). Rozvytok cyfrovykh instrumentiv bukhghaltersjkoi (finansovoji) zvitnosti ta jiji rolj u zabezpečenni finansovoji bezpeky ekonomichnogho sub'jekta [The development of digital tools of accounting (financial) reporting and its role in ensuring the financial security of an economic entity]. *Akademichni viziji*. Vol. 10–11. Doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7147303>. C. 29–37.
14. Poznjakova O. I., Macjkiv L. B. (2020). Udoskonalennja biznes-procesiv pidpryjemstv v umovakh didzhytalizaciji [Improvement of business processes of enterprises in conditions of digitalization]. Proceedings of the Upravlinnja innovacijnym procesom v Ukrajinі: rozvytok spivpraci (June 18–20, 2020). Ljviv: Nacionaljnij universytet “Ljvivs'jka politekhnika”, pp. 144–146.
15. Potryvajeva N. V., Nedbajlo I. I., Nesterchuk I. V. (2021). Cyfrovyj oblik v aghrarnij sferi [Digital accounting in the agricultural sector]. Proceedings of the Bukhghaltersjkij oblik, opodatkuvannja, analiz i audyt: suchasnyj stan, problemy ta perspektyvy rozvytku (November 27, 2021). Chernighiv: NU “Chernighivs'jka politekhnika”. P. 142–143.

16. Tenjukh Z. I., Pelekh U. V. (2022). Didzhitalizacija bukhghaltersjkogho obliku v Ukrajinі: stan ta perspektyvy rozvytku [Digitization of accounting in Ukraine: status and development prospects]. *Ekonomika ta suspiljstvo*. Vol. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-66>
17. Tkachuk V. O., Obikhod S. V., Zimina N. P. (2020). Cyfrovizacija biznes-procesiv pidpryjemstva v umovakh perekhodu v didzhital-seredovyshhe [Digitization of the enterprise's business processes in the conditions of the transition to the digital environment]. *Infrastruktura rynku. Ekonomika ta upravlinnja pidpryjemstvamy*. Vol. 47. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct47-22>
18. Trushljakova A. B. (2018). Rozvytok didzhitalizaciji v Ukrajinі: faktory vplyvu, perevaghy ta vyklyky sjoghodennja [Development of digitalization in Ukraine: influencing factors, advantages and challenges of today]. *Ekonomichni ghoryzonty*. No. 4 (7). P. 186–191.
19. Franko L. S. (2022). Rolj cyfrovoji transformaciji innovacij u pidvyshhenni konkurentospromozhnosti Ukrajinі: suchasnyj stan ta perspektyvy [The role of digital transformation of innovations in increasing the competitiveness of Ukraine: current state and prospects]. *Ekonomika ta suspiljstvo*. Vol. 42. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-63>.
20. Shyshkova N. L. (2019). Perspektyvy IT-modernizaciji bukhghaltersjkogho obliku: aktualizacija teoriji i praktyky [Prospects for IT-modernization of accounting: actualization of theory and practice]. *Ekonomichnyj visnyk*. No. 3. P. 146–159. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/67.146>